

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Társaságunk 1939. május 20-án *Pintér Jenő* elnöklése alatt tartotta 47. közgyűlését a következő tárgysorozattal:

I. *Pintér Jenő* felolvasta *Új világ, új emberek* című elnöki megnyitóját (I. a 161—3. lapon).

II. *Fest Aladár* r. tag felolvasta *Erödi-Harrach Béláról*, Társaságunknak 1936-ban elhunyt tiszteleti tagjáról és két évtizednél tovább volt alelnökéről szóló megemlékezését ezzel a címmel: *Visszaemlékezéseim Erödi-Harrach Bélára* (I. a 163—9. lapon).

III. *Gyulai Ágost* titkár felolvasta a Társaságnak 1938. évi működéséről szóló alábbi jelentését:

Tisztelt Nagygyűlés!

A Magyar Paedagogiai Társaság életének 48. esztendeje, melynek lefolyásáról most bemutatandó 35. évi jelentésemben beszámolni szerencsém van, egyidejűleg nemzetünknek mindenképen nevezetes és boldog évét jelentette, mert beteljesítette Szent István királyunk halálának 900 éves fordulójakor a magyarság régi hő vágyát. Az elhunyt és a most dicsően uralkodó Szentatyának kegyelmes akaratából is, az eucharisztikus világkongresszusnak messzeszegárgzó dicsfényében bemutathatta az egész világnak Mária országát és benne a magyar keresztény műveltség magas színvonalát s fonséges kulturális hivatását Európa szívében. De beteljesítette az 1938. esztendő Istennek különös kegyelméből a nemzetnek egy másik, mindennél hobb óhajtasát is, melyért imái 20 év óta szüntelen esedezéssel szálltak az Egek Urához, meghozta a várva-várt nemzeti föltámadás megindulását.

A Magyar Paedagogiai Társaság közel félszázados fönnállása óta központi helyéről széttekintve örködik a nemzetnevelés leg-szentebb hagyományai felett. Tudatában van annak, hogy a nemzeti nevelés feladatai ma különösen fontosak, fontosabbak, mint valaha. Nemzeti nevelésünk magas színvonala nemcsak belső erőink gyarapításának biztosítéka, hanem annak a törekvésnek is, hogy megszerezze számunkra az európai művelt nemzetek közül a régi barátoknak és az egykori ellenfeleknek becsülését egyaránt, melyre jövendők további szerencsés alakításában oly nagy szükségünk van. Éppen azért Társaságunk az elmúlt évben boldogan szemlélte a bekövetkezett nagy nemzeti eseményeket, s a saját, mindig híven ápolt szellemének diadalát látta abban, hogy ifjúságunknak nemzeti szellemben történő nevelése, az ebből áradó hit és bizalom a nemzet jövőjében s az így fakadó és növekvő erő miképen hozta meg eredményeit annak a türelemnek és kitartásnak, annak a higgadt külpolitikai magatartásnak és célratörékvő nemzeti munkának segedelmével, mely a nemzeti föltámadás lehetőségét a

Húszévi rettentő elnyomás ellenére is meg tudta teremteni. A Felvidék nagyobbik részének fölszabadulása, Ruszinföld visszatérése s az erő, mellyel a további fölszabadító munka elé nézhetünk, a nemzetnevelés diadalát jelenti. A nemzet jövőjébe vetett sziklaszilárd hitnél nagyobb nemzetnevelő és nemzetalkotó erő nincs, s mi e pillanatban mint a magyar nevelők összeségének képviselte mély hálával szívünkben borulunk le Isten számolyához, hogy megköszönjük azt az életerőt, melyet az elmúlt 20 esztendő nevelői törekvései útján a magyarságba beoltott.

Most már boldogan s még több hittel énekelhetjük a Magyar Hiszekegy fönn szárnyaló szavait. Most már nem pusztá vágyat és hiú álmot, hanem tárgyi valóságot fejez ki az elhunyt magyar nagyasszonynak, Papp-Váry Elemérnének a magyar nevelés jel-szavává lett költői szépségű hitvallása:

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

Ebben a magyar nevelés alapjául szolgáló megszentelt érzelemben s a nevelés eszményeinek további győzelmébe vetett hittel terjesztem elő jelentésemet Társaságunk működéséről az elmúlt, nevezetesen 48. társasági esztendőben.

Ebben a keretben elsősorban tagtársainknak szakszerű tudományos munkásságáról szólok. Társainknak tudományos tevékenysége az elmúlt esztendőben is nemcsak felolvasó üléseinken és folyóiratunkban, a Magyar Paedagogiában bemutatott dolgozataikban nyilvánult, hanem önálló nagyobb szakirodalmi alkotásokban is. A Társaság rendes és külső tagjainak 1938-ban megjelent tudományos pedagógiai és rokon tárgyú könyveinek és önállóan megjelent tanulmányainak szép sorozata ezúttal is értékesen gyarapította Társaságunk erkölcsi súlyát és tekintélyét. Legyen szabad röviden megemlítenem e kiadványok közül a jelentékenyebbeket. Ez irodalmi termés élén a lefolyt évben is szeretett volt elnökünknek, jelenlegi tiszteletbeli elnökünknek, *Kornis Gyulának* két nagyobb műve állott. Egyik a néhány évvel ezelőtt az államférfiről megjelent nagy monografiának *L'homme d'état* címmel francia nyelven, Párizsban kiadott átdolgozása, mely a magyar tudomány dicsőségét szolgálja egykori ellenfelünk, a francia nemzet előtt s tiszteletre kényszeríti azt az elnyomott magyar szellemiség iránt, másik az elmúlt év egy magyar történelmi emléknepjának, Kölcsey halálának százéves fordulója alkalmából megjelent kitűnő, egész kötetet betöltő jellemrajz *Kölcsey Ferenc világnézete* címmel, mely tudományos politikai és tárgyköre egy részénél fogva egyben pedagógiai essayirodalmunknak nemcsak nyeresége, hanem díze is. Tiszteletli elnökünk gondozásában látott napvilágot a lefolyt esztendőben a *Gróf Klebelsberg Kunó emlékezete* című gyűjtemény-

kötet is, mely a közoktatás- és nevelésügyünk egykori nagytevékenységű vezérééről szóló emlékbeszédek és megemlékezések nagy sorozatát tartalmazza és számos neveléstörténeti érdekességű mozzanatot őriz meg az utókor számára. Kornis Gyula munkássága ez évben is Társaságunk legfőbb értékei közé tartozott. Rendes tagjaink tollából került ki *Várkonyi Hildebrand A gyermekkor lélektana* c. művének I. kötete, továbbá *Padányi-Frank Antalnak A nevelés módszere* című hatalmas méretű könyve, mely e címen a szerzőnek eddigi nagyszámú pedagógiai dolgozatait, egy lelkes pedagóguséletnek irodalmi termését, 100-nál több cikkét és tanulmányát fűzte együvé egy szép, nagy gyűjteménybe. Örömmel és megilletődve említem föl e helyen Társaságunk szinte egy emberöltővel ezelőtt megválasztott ellenőrének, a pátriarkai kor határán járó *Böngérji Jánosnak Nevelés* címmel kiadott lelkes könyvét, mely e magas életkorban sem szűnő pedagógiai ereszáról tesz bizonyosságot. Itt említem meg *Vajkai Júlia* tagtársunknak *Népevelés a gép századában* című jeles, korszerű könyvét, a neveléstörténeti tárgykörből való kiadványok közül *Schütz Antalnak A nemzetnevelő Pázmány és Váradi Józsejnek Széchenyi életlátása* című tanulmányait, az időszerű pedagógiai mozgalmak köréből eredő kiadványok közül pedig a *Kispartti János* tagtársunktól szerkesztett *Szakiskolai kérdések* s a *Balassa Brunótól* szerkesztett *Fehérvári iskolahét* című pedagógiai tárgyú értekezés-gyűjteményt. Társaságunk egy régi, néhány évvel ezelőtt elhunyt kiváló és lelkes tagjának, *Waldapfel Jánosnak* pedagógiai dolgozatai, melyeknek jó része a mi folyóiratunkban jelent meg vagy a mi felolvasóasztalunknál hangzott el, *Közműveltség és nevelés* címmel, egy fiaitól kegyeletesen kiadott kötetben összegyűjtve, tagtársunknak, *Imre Sándornak* tanulmányoszerű bevezetésével láttak napvilágot a lefolyt esztendőben s postumusan is hozzájárultak Társaságunk jó hírének gyarapításához. Végül legyen szabad az egyelőre külső tagjaink sorába tartozó társunknak, *Borotvás-Nagy Sándor* felsőkereskedelmi iskolai tanárnak és szerkesztőnek egy kiváló tudományos monografiáját is mint Társaságunk tagjainak munkásságához hozzátartozó értéket megemlítenem. E jeles könyv *Közgazdasági művelődésünk kezdetei* címmel igen fontos neveléstörténeti kérdést dolgoz föl egy nagyméretű monografiában s eredeti forrásokból való új anyagnak fölhasználásával arra a ma nagyon időszerű kérdésre keres feleletet a történelem világánál, vajjon ránevelhető-e a magyar faj a gazdasági észjárásra. Mindezeket a Társaságunk tagjainak munkásságára vonatkozó adatokat annál inkább örömmel sorakoztatom föl ez alkalommal, mert mindezeket még hőségesen kiegészítik társainknak különféle pedagógiai szakfolyóiratokban megjelent nagyszámú kisebb-nagyobb dolgozatai is, igazolván a szellemet, mely Társaságunkat közel félszázad óta élte és irányítja.

Meg kell még említenem e helyütt, hogy nagyrészt Társaságunk tagjainak közreműködésével jött létre a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumnak megbízásából az Országos Közoktatási Tanács kebelében az a 4 kötetre terjedő kiadványsorozat is, mely lezárván a középiskolai reform legújabb szakaszát, mint az elmúlt évi pedagógiai szervező munkálkodás eredménye, a magyar gimnázium és leánygimnázium *tantervét, részletes utasításait és rendtartását* tartalmazza s hivatva van hosszabb időre megszabni a magyar értelmiség és a magyar középosztály nagy rétegének nevelését. E téren alelnökünknek, *Husztli Józsefnek*, az Országos Közoktatási Tanács ügyvezető alelnökének odaadó és kitartó munkáját kell külön elismeréssel kiemelni és jóleső büszkeséggel megállapítanunk.

E mozzanatok és adatok után, melyek tagtársainknak Társaságunk szoros keretein kívüli pedagógiai irodalmi munkásságát vázolták s ilyen vonatkozásban érdekelhetnek bennünket, rá kell térnem a Társaság elmúlt évi, szorosan vett belső életének rövid ismertetésére.

Társaságunk szeretetének és gondoskodásának főtárgya első sorban folyóiratunk, a Magyar Paedagogia, mely 1938-ban 47. évfolyamát élte, és pedig — örömmel jelentem — az előző évfolyamhoz képest ismét két ívvel gyarapodva terjedelmében. A világháború utáni évi 8 ívnyi legszűkebb terjedelemtől immár 20 ívre növekedett a Magyar Paedagogia, tehát egykori legnagyobb terjedelmének felét elérte. E fokozatos fejlődésben örömmel láthatjuk Társaságunk tudományos törekvéseinek életrevalóságát és sikerét, mert úgy látom, e fejlődési vonal tovább is emelkedőben van s folyóiratunk eddigi terveink szerint a f. évben, 1939-ben újabb 5 ívvel növekedve, idei 48. évfolyamát 25 ívnyi terjedelemben fogja befejezni. E szerencsés fejleményt egyrészt folyóiratunk előfizetőinek, másrészt évi tagdíjat fizető külső tagtársaink számára újabb emelkedése teszi lehetővé. Az elmúlt évben megkezdett taggyűjtő akció eddig 120 új tag és előfizető jelentkezését eredményezte, úgyhogy folyóiratunkat a lefolyt év végén már 1200 példányban jelentethettük meg.

Folyóiratunk 1938. évi folyama a szokott keretek között, eddigi rovatainak bővült terjedelmében, értékes tudományos közleményekkel jelent meg és régi magas színvonalát mindenben megőrizte. Szám szerint 12 nagyobb, önálló értekezés és tanulmány és 14 kisebb önálló közlemény alkotta a 47. évfolyam tartalmának gerincét, és pedig az általános neveléstan, a neveléstörténet, a didaktika, a külföldi és a hazai iskolai szerveztan, a kultúrpedagógia, a karakterológia, a pedagógiai lélektan, a zenepedagógia, a katonai nevelés és a pedagógiai irodalom története köréből. A folyóirat kritikai rovata 38 hazai és ugyancsak 38 külföldi szakmű ismertetésével a múlt évi pedagógiai könyvtermelést tette vizsgálat

tárgyává. Volt ezenkívül minden füzetben rövid jellemzésekkel kísért bibliográfia az 1938. évi magyar nyelvű pedagógiai irodalomról, vagyis 54 könyvről és füzetről, továbbá 12 vegyes pedagógiai tárgyú cikk és a Társaságnak 11 hivatalos közleménye. E változatos tartalom 37 munkatársnak, köztük 4 tiszteleti és 16 rendes tagunknak tollából került ki. Örvedetesnek látom azt a körülményt, hogy folyóiratunk terjedelmével együtt munkatársaink száma is növekedőben van, ami Társaságunk egészséges fejlődésének tekinthető. Kívánatos volna a jövőben, hogy folyóiratunk, terjedelmének remélt újabb növekedésében, újabb rovatok beállításával is gyarapodnék, így pl., hogy teljesen visszatérve békebeli színvonalához, teret tudna adni a külföldi pedagógiai irodalom bibliográfiájának is. Ez, sajnos, egyelőre a jámbor óhajtasok körébe tartozik.

Társaságunk működésének másik területét felolvasó üléseink alkotják. Üléseink száma 1938-ban 9 volt, ezek között egy évi nagygyűlés, a 46. Társaságunk alapítása óta és 8 rendes felolvasó ülés. Az üléseken 2 nagyobb szabású elnöki megnyitó hangzott el, egyik *Kornis Gyula* volt elnökünk részéről *Kölcsey, a nemzetnevelő* címmel, a másik új elnökünknek, *Pintér Jenőnek* székfoglalásakor a címmel: *Jelenségek a nevelés elméletében és gyakorlatában*, továbbá 15 felolvasás, köztük 5 rendes tagtársunknak székfoglalója. Az üléseken előadást tartottak tiszteleti tagtársaink közül *Kornis Gyula*, *Lukács György* és *Pintér Jenő*; rendes tagtársaink sorából: *Bognár Cecil*, *Dékány István*, *Friedrich Endre*, *Jelitainé Lajos Mária*, *Kiss József*, *Kratofil Dezső*, *Madzsar Imre*, *Mester János*, *Péchy Aladár*, *Petrich Béla* és *Tóth Zoltán*; külső tagjaink közül pedig mint vendégek: *vitész Fraknóy József* és *Jankovits Miklós*. Előadásaik témái a neveléstudomány különböző ágaiból kerültek ki s változatossá és érdekessé tették felolvasó üléseink programját. Ennek tulajdonítható, hogy felolvasó üléseinket, más tudományos társaságok üléseitől eltérően, egész éven át mindenkor szép-számú érdeklődő közönség látogatta.

Társaságunk személyi viszonyainak 1938. évi változásairól számot adván, jelentem, hogy szeretve tisztelt társunk, *Kornis Gyula*, ki 1925-ben néhai *Fináczy Ernő* örökébe lépve 14 esztendőn át töltötte be Társaságunk elnöki tisztségét, 1938. évi nagygyűlésünkön bejelentette, hogy rendkívül nagy egyéb hivatali elfoglaltsága miatt az elnöki széktől kénytelen megválni. Egyben javasolta, hogy a Társaság a magyar tanügy kiváló vezető férfiát, *Pintér Jenő* tankerületi főigazgatót emelje elnöki székébe. Társaságunk meghajolván a lelépő elnök megmásíthatatlan elhatározása előtt, lemondását őszinté sajnálattal tudomásul vette és *Lukács György* tiszteleti tag javaslatára *Kornis Gyulát* a Társaság fölvirágoztatása körül szerzett hervadhatatlan érdemeinek teljes elismerése mellett, hódolata jeléül örökös tiszteleti elnökévé megválasztotta. Egyben

elfogadván Kornis Gyula jelzett indítványát az 1938—1941. évi ciklusra *Pintér Jenőt* a Társaság elnökévé választotta. Ezután megejtve az új ciklusra szóló tisztújítást, a Társaság régi tisztikarának többi tagjait mind újra megválasztotta.

Társaságunk személyi viszonyainak 1938. évi további változásairól szólván, jelentem, hogy a múlt évi április hó 30-án tartott 46. nagygyűlés az elnökség javaslata alapján a Társaság tiszteleti tagjaivá választotta rendes tagtársaink sorából:

Dr. Badics Ferenc nyug. tankerületi főigazgatót, Társaságunknak alapítása óta rendes tagját és majdnem félszázaddal ezelőtt. első titkárát; továbbá

Dr. Halasy-Nagy Józsefet, a pécsi Erzsébet-tudományegyetem ny. r. tanárát, a filozófiai és pedagógiai irodalom nagymunkásságú jeles művelőjét.

Tiszteleti taggá választotta végül a magyarság külföldi barátai közül:

Dr. Truchim Istvánt, a lengyel közoktatásügyi minisztérium elnöki osztályának főnökét, a varsói egyetem tanárát s az oktatásügy történetének tudós művelőjét.

Majd az előző évben több tagtársunk elhunytá által megüresedett rendes tagsági helyeket betöltvén, a rendes tagok zárt létszámának kiegészítéséül megválasztotta az 1938. évi nagygyűlés rendes tagokká a következő pedagógusokat:

Dr. Bassola Zoltán tanügyi titkárt, az Országos Közoktatási Tanács jegyzőjét, az ifjabb pedagógus-nemzedék jeles tagját, a pedagógiai irodalom művelőjét;

Dr. Karl János szegedi kegyestanítórendi gimnáziumi igazgatót, a földrajz didaktikájának kiváló művelőjét a katedrán és az irodalomban;

Masszi Ferenc pécsi gyakorlógimnáziumi tanárt, a fizika didaktikájának szorgalmas művelőjét s általános neveléstani művek szerzőjét;

Dr. Orel Géza c. főigazgatót, felsőkereskedelmi iskolai igazgatót, a műhelynevelés pedagógiájának hazai kezdeményezőjét, pedagógiai író; végül

Dr. Szukováthy Imre egészségügyi főtanácsost, a Testnevelési Főiskola igazgatóját, az iskolai egészségtan művelőjét.

Tisztelettel üdvözlöm új rendes tagtársainkat ez alkalommal Társaságunk kebelében s fölkérem, hogy bennünket tudós céljaink szolgálatában további munkálkodásukkal ezentúl is támogatni szíveskedjenek. Jelentem, hogy új rendes tagtársaink közül Karl János székfoglaló előadását már megtartotta s ez alapon a Társaságnak teljes jogú rendes tagjává avattatott, ugyanakkor megválasztott többi rendes tagtársunk pedig székfoglalóját a f. év őszére bejelentette.

Erőink ez örvendetes gyarapodásával szemben mély sajnálattal jelentést kell tennem a lefolyt nagygyűlés óta a Társaság sorait ért fájdalmas veszteségekről is.

Tiszteleti tagjaink sorából a magyar pedagógiai élet két nagytekintélyű, kiváló egyéniségének elhunytát gyászoljuk. Örökre kivált sorainkból *Schneller István*, a magyar pedagógusok nagyra-becsült nesztora, az utóbbi években legnagyobb élő alakja, a pedagógiának volt egyetemi tanára a kolozsvári, majd szegedi Ferenc József-tudományegyetemen, Társaságunknak 1896 óta rendes, 1919 óta tiszteleti tagja s 1916-tól 1928-ig az egyetem köréből választott alelnöke. Schneller István szelleme nagy értéke volt a magyar művelődési életnek. Tudás és jellem, tehetség és egyéniség, lelkesedés és munkaszeretet eszményi módon egyesült benne s tette személyiségét valóban Istentől fölkent pedagógussá. Személyiség és szeretet volt pedagógikájának két alapmotívuma, melyeknek kultuszában úgy élt és működött, hogy általuk mindenkorra beírta nevét a magyar nevelés történetébe. Társaságunk is legkiválóbb tagjai egyikének emlékét fogja őrizni benne.

Elhunyt a múlt év folyamán *Dr. Werner Adolf* zirci apát, volt gimnáziumi tanár és igazgató, a magyarországi tanítórendek egyik legjelesebbikének, a ciszterciarendnek mindenkitől nagy tisztelettel övezett főnöke, ki 1931 óta volt tiszteleti tagja és pártfogója Társaságunknak. Nevét a magyar iskolaügy története mint egykor nagyhírű, kitűnő tanárét, majd iskolaszervezőét és a tanügy maecenásáét mindenkor a legérdemesebbek között fogja említeni.

Rendes tagjaink sorából örökre eltávozott közülünk *Dr. Bárány Gerő*, nyug. vallás- és közoktatásügyi minisztériumi államtitkár, a filozófiai tudománynak jeles művelője, ebből a körből számos értékes monografiának és tanulmánynak szerzője. Társaságunknak 1929 óta volt rendes tagja, ki üléseinken s felolvasó asztalunknál is megjelent. Mint filozófust mindig a legemelkedettebb gondolatok, a legtisztább eszmék ragadták meg, bár bizonyos mértékig a pesszimiztikus irány jellemezte őt. Pesszimizmusát azonban feloldotta a mélységes hit az ember magasztos hivatásában s ebből kifolyóan mindig különösen érdekelték a nevelés, a kultúra nagy, örök kérdései és feladatai. Nevét nemes egyéniségének fénye is megaranyozza s emlékét, mint olyan férfiúét, ki rokonszenvet kellett minden körben, hol megjelent és dolgozott s ki hivatali tiszttségében a mi társasági ügyeinket is szeretettel gondozta, Társaságunk kegyelete kísérni fogja a síron túl is.

Elhunyt továbbá rendes tagjaink sorából mindnyájunk őszinte fájdmájára *Sztankó Béla* tanítóképzőintézeti főigazgató, a magyar zenepedagógia hivatott művelője, Társaságunknak 1912 óta rendes tagja. Sztankó Béla, bár szerénysége miatt Társaságunk felolvasó asztalánál sohasem jelent meg, vérbeli pedagógus volt egész életé-

ben, s a zenepedagógiai irodalomnak is gyakorlati módon, módszer- és zeneoktatási vezérkönyvek írásával, főleg az Országos Közoktatási Tanács révén egy emberöltőn át volt megbízható, szorgalmas és fáradhatatlan munkása. Nemcsak alapos zenei tudásával, gyökeres pedagógiai és didaktikai érzékével, tiszta és éles judiciumával, kitűnő logikájával, világos és a maga nemében művészi előadásával, hanem nemes egyéniségének szép emberi erényeivel, bölcsességével és emberszertetével s mindezekből fakadó tekintélyével is irányította évtizedeken át a magyar zenepedagógiai életet, a zene- és énektanárok képzésének s ezzel a magyar tanítóképzésnek nemzeti ügyét is. A magyar tanítóképzés intézményei mellett Társaságunk is őrizni fogja nemes emlékét.

Elhunyt végül rendes tagtársaink közül a szomorú sorban utolsónak *Tóth Tihamér*, a magyar kat. püspöki karnak díszje, a hitszónoki székről az egész magyar ifjúságnak nagyhatású nevelője, a magyar gyermekeknek és ifjaknak szóló örökértékű pedagógiai könyvek hosszú sorozatának szerzője. Bár egyházi nagy elfoglaltsága miatt Társaságunkban ritkán jelenhetett meg, mégis büszkén vallottuk őt közülünk valónak, mert a teológusnál, szónoknál és tudósnál csak a pedagógus volt nagyobb benne. Nevét a történelem a magyar kat. egyház nagy püspökei és egyházi szónokai, az újabb magyar hitélet nagy hősei közé, *Prohászka Ottokár* mellé fogja följegyezni s emléke tisztelet és kegyelet tárgya lesz mindig Társaságunk körében is.

Kegyelettel újítom föl ez alkalommal a lefolyt évben elhunyt társaink nevét és emlékét s kérem a t. Nagygyűlést, határozza el, hogy Társaságunk e társaink elhunytja miatt érzett fájdalomát mai gyűlésünk jegyzőkönyvében fogja megörökíteni.

Jelentésem befejezésül tisztelettel javasolom végül a t. Nagygyűlésnek, méltóztassék elhatározni, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak és Budapest székesfőváros polgármesterének, mint maecenasainknak a többször nyújtott anyagi segítségért, a Magyar Tudományos Akadémiának pedig az évtizedek óta élvezett erkölcsi támogatásért a Társaság köszönete kifejeztessék.

Kérem jelentésem elfogadását és jóváhagyó tudomásul vételét.

A közgyűlés tudomásul vette a titkár jelentését, határozattá emelte a benne foglalt indítványokat s az elnök javaslatára köszönetet mondott a titkárnak a gondosan megszerkesztett jelentésért, valamint a Társaság érdekében kifejtett fáradhatatlan tevékenységéért.

IV. *Padányi-Frank Antal* pénztáros bemutatta Társaságunknak 1938. évi zárószámadását és 1939. évi költségelőirányzatát, *Váradai Lószef* rendes tag pedig a Számvizsgáló Bizottság nevében jelentette, hogy a felülvizsgálat során teljesen rendben találták a Társaság pénzkézelését.

A közgyűlés tudomásul vette a zárószámadást, a költségelőirányzatot és a jelentést, a pénztárosnak megadta a felmentvényt, s az elnök indít-

ványára köszönetét fejezte ki mind a pénztárosnak, mind a Számvizsgáló Bizottság tagjainak, hogy lelkiismeretesen gondozták a Társaság anyagi ügyeit.

V. Az *elnök* bejelentette, hogy a Társaság rendes tagjainak zárt létszámában négy hely vár betöltésre. Ezekre a helyekre a közgyűlés az elnökség indítványára egyhangúlag megválasztotta a Társaságnak *rendes tagjává* a következő magyar pedagógusokat és szakírókat:

1. *Dr. Borotvás-Nagy Sándor* budapesti felsőkereskedelmi iskolai tanárt, pedagógiai író, a Kereskedelmi Szakoktatás c. tanügyi folyóirat szerkesztőjét, számos tanügyi tanulmány szerzőjét, kinek *Közgazdasági művelődésünk kezdetei* c., neveléstörténeti tárgyú nagy monografiáját a Magyar Tudományos Akadémia a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által felajánlott Horthy Miklós-díjjal tüntette ki;

2. *Vitéz Fraknó József* a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium pedagógiai szakosztályába beosztott gimnáziumi igazgatót, a Magyar Középiszkola c. tanügyi lap szerkesztőjét, tankönyvíró, a középiskolai természet-tudományi oktatás kérdéseinek kitűnő ismerőjét, ebbe a tárgykörbe tartozó szaktanulmányok íróját;

3. *Loschdorfer János* budapesti polgári iskolai igazgatót és tanulmányi felügyelő, a Budapesti Polgári Iskola c. tanügyi folyóirat szerkesztőjét, tankönyvíró, a budapesti volt irányító polgári iskola szervezőjét, több tanügyi folyóiratnak munkatársát; végül

4. *Dr. Somos Lajos* egi kat. líceumi és tanítóképzőintézeti igazgatót, a pedagógia doktorát, az egi érseki hittudományi főiskolán a neveléstudomány előadóját, tankönyvíró, önállóan megjelent, nyelvlélektani és módszertani tanulmányok szerzőjét, több tanügyi folyóiratnak szorgalmas munkatársát.

VI. Végül bejelentette, az *elnök Kemény Ferenc* tiszteleti tagnak számvizsgálói tisztségéről való lemondását. A Társaság nevében köszönetet mondott neki hosszú időn át lelkiismeretesen végzett ellenőrző munkájáért, a megüresedett helyre pedig a közgyűlés az elnökség javaslatára számvizsgálóul s ily minőségben az elnökség tagjává egyhangúlag megválasztotta *Váradi József* tanítóképző-intézeti tanárt, a Társaságnak 1929 óta rendes tagját, aki eddig is állandó érdeklődéssel kísérte Társaságunk ügyeit.

Felelős szerkesztő : *Nagy J. Béla*, felelős kiadó : *Padányi-Frank Antal*.